

Poradnik do oceny ryzyka zawodowego

Listy kontrolne do identyfikacji zagrożeń | Część III – IV

<http://hwi.osha.europa.eu>

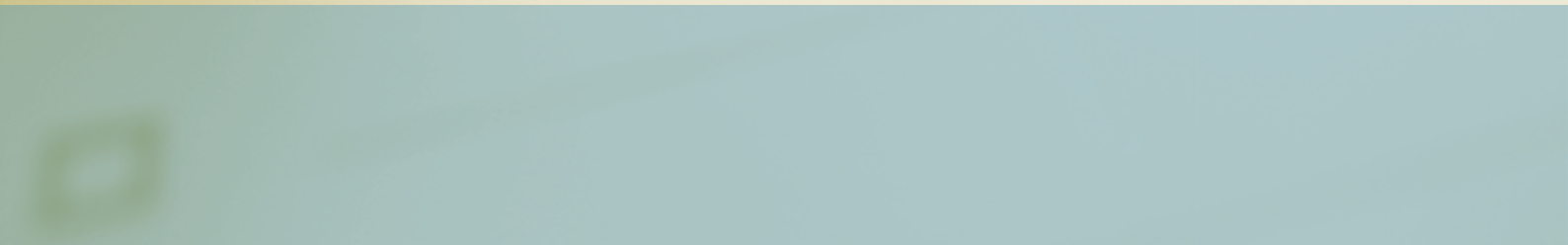
Zarządzanie ryzykiem
Ochrona zdrowia
Dobra firma

Lepsze miejsca pracy dla wszystkich

CIOP PIB

Spis treści

CZĘŚĆ III: LISTY KONTROLNE DO IDENTYFIKACJI ZAGROZEŃ NA STANOWISKACH PRACY Z PRZYKŁADAMI DZIAŁAŃ PREWENCYJNYCH	
Lista kontrolna nr 1: Nierówne lub śliskie powierzchnie	2
Lista kontrolna nr 2: Przemieszczające się środki transportu	4
Lista kontrolna nr 3: Ruchome części maszyn	5
Lista kontrolna nr 4: Prąd elektryczny	7
Lista kontrolna nr 5: Pożar	8
Lista kontrolna nr 6: Wybuch	10
Lista kontrolna nr 7: Czynniki chemiczne	12
Lista kontrolna nr 8: Hałas	14
Lista kontrolna nr 9: Drgania mechaniczne	15
Lista kontrolna nr 10: Oświetlenie	16
CZĘŚĆ IV: LISTY KONTROLNE DO IDENTYFIKACJI ZAGROZEŃ Z PRZYKŁADAMI DZIAŁAŃ PREWENCYJNYCH DLA WYBRANYCH RODZAJÓW PRAC	
Praca biurowa	18
Budownictwo	22
Przemysł spożywczy	25
Obróbka drewna	27
Mechanika pojazdowa	30
Rolnictwo	33
Małe kopalnie odkrywkowe	39

Szczegółowe listy problemów, uwzględniające obszar działania przedsiębiorstw w danym sektorze, dostępne na stronie: <http://hwi.osha.europa.eu>

CZĘŚĆ III: LISTY KONTROLNE DO IDENTYFIKACJI ZAGROŻEŃ

Lista kontrolna nr 1

ZAGROŻENIE: NIERÓWNE I ŚLISKIE POWIERZCHNIE

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

TAK

NIE

1.	Czy na podłogach i drogach komunikacyjnych występują nierówności, dziury, rozlane płyny itp.?	☒	☐
2.	Czy podłogi i drogi komunikacyjne są śliskie?	☒	☐
3.	Czy podłogi i drogi komunikacyjne są czasami śliskie, np. mokre wskutek czyszczenia, rozlania cieczy (np. oleju), opadów deszczu, osadzania szlamu lub pyłu powstającego w procesach pracy?	☒	☐
4.	Czy na podłogach i drogach komunikacyjnych występują progi lub inne różnice poziomów?	☒	☐
5.	Czy po podłodze i przez drogi komunikacyjne są prowadzone kable elektryczne?	☒	☐
6.	Czy pracownicy mogą upaść lub pośliznąć się wskutek noszenia nieodpowiedniego obuwia?	☒	☐
7.	Czy podłogi i drogi komunikacyjne są utrzymywane w czystości?	☐	☒
8.	Czy w pomieszczeniach pracy lub na drogach komunikacyjnych występują utrudniające przemieszczanie się przedmioty (wyłączając te, które nie mogą być usunięte)?	☒	☐
9.	Czy przeszkody, które nie mogą być usunięte, zostały oznakowane?	☐	☒
10.	Czy są drogi komunikacyjne bez odpowiedniego oznakowania?	☐	☒
11.	Czy podłogi i drogi komunikacyjne są odpowiednio oświetlone?	☐	☒

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Regularne czyszczenie podłogi, szczególnie wtedy, gdy może być mokra lub zapylona wskutek procesów pracy; utrzymywanie powierzchni w stanie suchym.
- Stosowanie odpowiednich metod czyszczenia; jeśli to konieczne, chemicznie czyszczenie śliskich powierzchni.
- Zapewnienie regularnego sprawdzania stanu podłogi i dróg komunikacyjnych.
- Usuwanie dziur, pęknięć, zużytych dywaników, wycieraczek itd.; utrzymywanie podłóg i dróg komunikacyjnych w czystości.
- Usuwanie progów lub ograniczanie ich wysokości; poprawianie widoczności.
- Sprawdzanie, czy pracownicy mają odpowiednie obuwie; zapewnienie pracownikom odpowiedniego obuwia.
- Zapewnienie odpowiedniego oznakowania podłóg i dróg komunikacyjnych.
- Zapewnienie równomiernego oświetlenia podłóg i dróg komunikacyjnych.
- Rozmieszczenie wyposażenia elektrycznego w taki sposób, aby kable elektryczne nie przeszkadzały w przemieszczaniu się i nie leżały na drogach dla pieszych.
- Stosowanie na podłogi i drogi komunikacyjne materiałów zapobiegających poślizgnięciu oraz łatwych do czyszczenia.
- Zapewnienie właściwego odprowadzania cieczy z powierzchni podłóg i dróg komunikacyjnych.

MIEJSCE NA NOTATKI

Lista kontrolna nr 2

ZAGROŻENIE: RUCHOME POJAZDY I MASZYNY

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

	TAK	NIE
1. Czy bywają kiedykolwiek używane uszkodzone lub wadliwie działające środki transportu?	☒	☐
2. Czy środki transportu i sprzęt do załadunku/rozładunku (np. pojazdy, dźwigniki, platformy do podnoszenia) bywają przeciążone?	☒	☐
3. Czy na drogach transportu nie występują przeszkody?	☐	☒
4. Czy pole widzenia na drogach transportu jest ograniczone?	☒	☐
5. Czy środki transportu bywają kiedykolwiek używane przez osoby nieupoważnione?	☒	☐
6. Czy ładunki są zawsze zabezpieczone prawidłowo i odpowiednio?	☐	☒
7. Czy pole widzenia operatora bywa kiedykolwiek ograniczone przez ładunek (np. o dużej objętości)?	☒	☐

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Zapewnienie środków transportu odpowiednich do wykonywanej pracy.
- Użytkowanie sprzętu roboczego z odpowiednimi certyfikatami/zezwoleńiami.
- Użytkowanie sprzętu roboczego zgodnie z informacją producenta i DTR.
- Przeprowadzanie regularnej kontroli technicznej sprzętu roboczego.
- Zapewnienie odpowiedniego oznakowania dróg transportu i utrzymywanie porządku.
- Zapewnienie wystarczająco szerokich dróg transportu, bez „martwych stref”.
- Zapewnienie prawidłowego rozmieszczenia i zabezpieczenia ładunków.
- Zapewnienie odpowiedniego wykształcenia pracownikom.
- Zapewnienie w środkach transportu z własnym napędem urządzeń zapobiegających ich przypadkowemu uruchomieniu.

ZAGROŻENIE: RUCHOME CZĘŚCI MASZYN

Lista kontrolna nr 3

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
1. Czy występują jakieś części ruchome stwarzające zagrożenie (łącznie z częściami pomocniczymi) pozbawione technicznych środków ochronnych (np. osłon)?	☒	☐
2. Czy stosowane w maszynie techniczne środki ochronne (osłony) w wystarczającym stopniu zapobiegają kontaktowi dłoni i ramion pracownika z częściami ruchomymi stwarzającymi zagrożenie?	☐	☒
3. Czy wszystkie osłony w maszynie są pewnie przymocowane i nie mogą być łatwo usunięte?	☐	☒
4. Czy na ruchome części maszyny może spaść jakiś przedmiot?	☒	☐
5. Czy techniczne środki ochronne (np. osłony) powodują, że obsługa maszyny jest niewygodna lub utrudniona?	☒	☐
6. Czy maszynę można nasmarować bez demontażu technicznych środków ochronnych?	☐	☒
7. Czy można usunąć techniczne środki ochronne bez zatrzymania ruchów maszyny stwarzających zagrożenie?	☒	☐
8. Czy wszystkie przekładnie zębate, koła łańcuchowe, koła pasowe lub koła zamachowe są osłonięte?	☐	☒
9. Czy wszystkie paski napędowe lub łańcuchy napędowe są osłonięte?	☐	☒
10. Czy wszystkie śruby dociskowe, rowki klinowe, kołnierze itd. są osłonięte?	☐	☒
11. Czy operator może łatwo sięgnąć do elementów sterowniczych „WŁĄCZ” i „WYŁĄCZ”?	☐	☒
12. Czy jest taki układ sterowania, który jest obsługiwany przez więcej niż jednego operatora?	☒	☐

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Zapewnienie obsługi maszyn przez wyszkolonych i upoważnionych pracowników.
- Zapewnienie odpowiednich, prawidłowo umieszczonych i działających osłon.
- Stosowanie napisów i znaków przypominających pracownikom o konieczności stosowania osłon.
- Zapewnienie w każdej maszynie wszystkich niezbędnych osłon przed jej uruchomieniem.
- Zapewnienie czystej powierzchni wokół maszyny, usunięcie przedmiotów, które mogą być przeszkodami.
- Zapewnienie wystarczającej przestrzeni do swobodnego poruszania się pracowników.
- Stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej.
- Zapewnienie wystarczającego oświetlenia maszyn i miejsc dookoła maszyn.
- Stosowanie jasnego systemu informacji ostrzegawczych, zapobiegającego przypadkowemu uruchomieniu maszyny niesprawnej.
- Zapewnienie konserwacji maszyn i szybkiego usuwania uszkodzeń.
- Zapewnienie wystarczającej wolnej przestrzeni między ruchomymi częściami maszyny i nieruchomymi elementami znajdującymi się w pobliżu maszyny.

MIEJSCE NA NOTATKI ►

ZAGROŻENIE: INSTALACJE I WYPOSAŻENIE ELEKTRYCZNE

Lista kontrolna nr 4

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
1. Czy jesteś pewien/pewna, że wszystkie przełączniki i urządzenia bezpieczeństwa są na miejscu i działają właściwie?	☐	☒
2. Czy przewody mają jakieś uszkodzenia (np. supły lub nieizolowany drut)?	☒	☐
3. Czy któraś z obudów sprzętu elektrycznego jest uszkodzona lub niezabezpieczona przed nieuprawnionym dostępem?	☒	☐
4. Czy któraś z obudów sprzętu elektrycznego nie ma znaku IEC – 60417-5036 (trójkąt z czarną błyskawicą na żółtym tle)?	☒	☐
5. Czy jakieś wtyczki lub gniazdka są uszkodzone?	☒	☐
6. Czy istnieje możliwość użytkowania sprzętu elektrycznego w niewłaściwy sposób?	☒	☐
7. Czy istnieje możliwość użytkowania mokrego sprzętu elektrycznego, użytkowania go mokrymi rękoma lub w mokrym ubraniu?	☒	☐
8. Czy istnieje możliwość pracy w niebezpiecznie bliskiej odległości od układów elektrycznych?	☒	☐
9. Czy w pobliżu stanowisk pracy znajdują się jakieś elementy pod napięciem?	☒	☐
10. Czy stwierdza się, że jakieś nieosłonięte elementy przewodzące nie są uziemione?	☒	☐
11. Czy stwierdzono występowanie ładunków elektrostatycznych (np. przy tankowaniu)?	☒	☐

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Przeprowadzenie, przed rozpoczęciem pracy, wzrokowej kontroli pod kątem występowania uszkodzeń.
- Zapewnienie regularnych przeglądów sprzętu elektrycznego przez osoby z odpowiednimi uprawnieniami.
- Użytkowanie tylko sprzętu mającego oznakowanie EC.
- W przypadku zniszczenia bądź uszkodzenia sprzętu: natychmiastowe odłączenie zasilania, wyciągnięcie wtyczki oraz udokumentowanie nieprawidłowości.
- Zapewnienie wykonania naprawy uszkodzenia przez osobę z uprawnieniami elektrycznymi.
- Wybór i użytkowanie sprzętu odpowiedniego rodzaju (np. stopień ochrony IP i ochrony mechanicznej).
- Wykonywanie pracy zgodnie z instrukcjami.
- Odłączanie przewodów od napięcia.
- Sprawdzanie sprzętu elektrycznego przed rozpoczęciem użytkowania, po naprawach i okresowo.
- Zapewnienie uziemienia.

Lista kontrolna nr 5

ZAGROŻENIE: POŻAR

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

TAK

NIE

1.	Czy stosujesz palne, łatwopalne, skrajnie łatwopalne, wysoce łatwopalne lub utleniające substancje/preparaty chemiczne, np. farby, lakiery, preparaty czyszczące, kleje, rozpuszczalniki?	☒	☐
2.	Czy przechowujesz łatwopalne lub utleniające substancje w pomieszczeniach wyposażonych w prawidłowo funkcjonujący system wentylacji?	☐	☒
3.	Czy masz karty charakterystyk wszystkich stosowanych niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych?	☐	☒
4.	Czy występują źródła zapłonu przy pracach z łatwopalnymi lub utleniającymi substancjami (np. otwarty ogień, sprzęt elektryczny, ładunki elektrostatyczne i/lub wysoka temperatura)?	☒	☐
5.	Czy miejsca zagrożone pożarem są prawidłowo oznakowane?	☐	☒
6.	Czy pracownicy stosujący w miejscu pracy palne, łatwopalne, skrajnie łatwopalne lub wysoce łatwopalne substancje lub preparaty chemiczne są systematycznie informowani o niebezpiecznych właściwościach tych produktów?	☐	☒
7.	Czy w miejscach zagrożenia pożarem jest odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy?	☐	☒
8.	Czy sprzęt przeciwpożarowy jest sprawny i systematycznie sprawdzany?	☐	☒
9.	Czy sprzęt przeciwpożarowy jest łatwo dostępny?	☐	☒
10.	Czy są plany awaryjne i ewakuacyjne?	☐	☒
11.	Czy drogi ewakuacji są odpowiednio oznakowane?	☐	☒
12.	Czy jest zainstalowana sygnalizacja informująca o zagrożeniu pożarowym?	☐	☒
13.	Czy są prowadzone ćwiczenia przeciwpożarowe?	☐	☒
14.	Czy są prowadzone szkolenia przeciwpożarowe?	☐	☒

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Odpowiednie przechowywanie palnych i/lub łatwopalnych substancji i preparatów (np. nieprzekroczona maksymalna temperatura przechowywania).
- Przechowywanie palnych i/lub łatwopalnych substancji i preparatów oddzielne oraz innych niebezpiecznych substancji i preparatów.
- Ograniczanie lub eliminowanie źródeł zapłonu (łącznie z zakazem palenia tytoniu w miejscu pracy).
- Zapewnienie kart charakterystyk wszystkich palnych substancji i preparatów chemicznych.
- Sprawdzenie, czy jest dopuszczalna praca z otwartym źródłem ognia.
- Zapewnienie odpowiednich środków gaśniczych (dobranych w zależności od rodzaju materiałów i miejsc zagrożonych pożarem).
- Zapewnienie stałej kontroli wyposażenia elektrycznego.
- Zapewnienie odpowiedniego sprzętu przeciwpożarowego.
- Systematyczne sprawdzanie i konserwowanie sprzętu przeciwpożarowego.
- Instalowanie systemów alarmowych informujących o stanie zagrożenia pożarem.
- Oznakowanie dróg ewakuacji i punktów ratownictwa oraz utrzymywanie ich w odpowiednim stanie.
- Zapewnienie szkoleń pracowników w zakresie ppoż.
- Prowadzenie ćwiczeń sprawdzających gotowość pracowników w stanie zagrożenia.

MIEJSCE NA NOTATKI ►

Lista kontrolna nr 6

ZAGROŻENIE: WYBUCH

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
1. Czy są stosowane substancje i/lub preparaty wybuchowe?	☒	☐
2. Czy są dostępne karty charakterystyk wszystkich stosowanych wybuchowych substancji i preparatów chemicznych?	☐	☒
3. Czy substancje i preparaty wybuchowe są prawidłowo oznakowane?	☐	☒
4. Czy tworzą się wybuchowe mieszaniny w miejscu pracy (np. mieszaniny powietrza z gazami – wodorem, metanem; mieszaniny powietrza z parami rozpuszczalników – benzenem, acetonem; mieszaniny powietrza z pyłem drewna)?	☒	☐
5. Czy są jakiegokolwiek obszary, w których występuje zagrożenie wybuchem (np. pomieszczenia, w których są przechowywane rozpuszczalniki lub farby, palne płyny lub gazy)?	☒	☐
6. Czy są jakiegokolwiek obszary, w których występuje ryzyko wybuchu spowodowane obecnością zanieczyszczeń palnymi substancjami, wzrostem temperatury lub przechowywaniem nadmiernych ilości palnych lub wybuchowych materiałów w magazynach?	☒	☐
7. Czy instalacje gazowe są szczelne i systematycznie sprawdzane?	☐	☒
8. Czy wyposażenie elektryczne stosowane w obszarach zagrożonych wybuchem jest odpowiednio dobrane?	☐	☒
9. Czy są jakiegokolwiek źródła ognia w obszarze zagrożonym wybuchem?	☒	☐
10. Czy są jakiegokolwiek źródła wysokiej temperatury w obszarze zagrożonym wybuchem?	☒	☐
11. Czy są jakiegokolwiek źródła pól elektrostatycznych w obszarze zagrożonym wybuchem?	☒	☐
12. Czy są prawidłowo funkcjonujące systemy wentylacji i czy są one regularnie sprawdzane i konserwowane?	☐	☒
13. Czy obszary zagrożone wybuchem są oznakowane?	☐	☒
14. Czy jest zapewnione ciągłe monitorowanie stężenia substancji wybuchowych w obszarze zagrożonym wybuchem?	☐	☒
15. Czy aparaty do pomiaru stężeń substancji wybuchowych są systematycznie sprawdzane i konserwowane?	☐	☒
16. Czy pracownicy stosujący w miejscu pracy wybuchowe substancje i/lub preparaty chemiczne są systematycznie informowani o niebezpiecznych właściwościach tych produktów?	☐	☒

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Stosowanie prawidłowo funkcjonujących systemów wentylacyjnych oraz monitorujących stężenia substancji wybuchowych w powietrzu.
- Zapewnienie kart charakterystyk wszystkich wybuchowych substancji i preparatów chemicznych.
- Ograniczanie lub eliminowanie źródeł zapłonu.
- Stosowanie/przechowywanie substancji, które mogą tworzyć mieszaniny wybuchowe z powietrzem z dala od źródeł ognia otwartego, urządzeń elektrycznych, urządzeń iskrzących itd.
- Przechowywanie minimalnych ilości substancji/preparatów wybuchowych w magazynach i na stanowisku pracy.
- Nieprzechowywanie materiałów wybuchowych z innymi produktami chemicznymi.
- Usuwanie zanieczyszczeń, przechowywanie chemicznych produktów w oryginalnych opakowaniach.
- Oznakowanie obszarów zagrożonych wybuchem.
- Sprawdzenie, czy jest dopuszczalna praca z otwartym źródłem ognia.
- Oznakowanie dróg ewakuacji i punktów ratownictwa oraz utrzymywanie ich w odpowiednim stanie.
- Prowadzenie ćwiczeń sprawdzających gotowość pracowników w stanie zagrożenia wybuchem.
- Zapewnienie szkoleń pracowników w zakresie ppoż.

MIEJSCE NA NOTATKI

Lista kontrolna nr 7

ZAGROŻENIE: SUBSTANCJE CHEMICZNE

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
1. Czy stosujesz niebezpieczne substancje i/lub preparaty chemiczne, które są zaklasyfikowane przynajmniej do jednej z następujących kategorii: bardzo toksyczne, toksyczne, szkodliwe, żrące, drażniące, rakotwórcze, mutagenne, szkodliwe działające na rozrodczość?	☒	☐
2. Czy są dostępne karty charakterystyk wszystkich stosowanych w zakładzie niebezpiecznych substancji i preparatów?	☐	☒
3. Czy wszystkie niebezpieczne substancje i preparaty są prawidłowo oznakowane?	☐	☒
4. Czy wszystkie niebezpieczne substancje i preparaty są prawidłowo magazynowane?	☐	☒
5. Czy wszyscy pracownicy są informowani o niebezpiecznych właściwościach substancji i preparatów chemicznych, których używają?	☐	☒
6. Czy pracownicy młodociani oraz kobiety w ciąży i w okresie karmienia wykonują prace w kontakcie z substancjami rakotwórczymi i/lub mutagennymi?	☒	☐
7. Czy są przeprowadzane pomiary stężeń substancji chemicznych, dla których są ustalone wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń w środowisku pracy (NDS)?	☐	☒
8. Czy stężenia substancji (za wyjątkiem rakotwórczych i mutagennych) w powietrzu na stanowiskach pracy nie przekraczają wartości NDS?	☐	☒
9. Czy stężenia substancji rakotwórczych lub mutagennych w powietrzu na stanowiskach pracy nie przekraczają wartości 0,1 NDS?	☐	☒
10. Czy wszystkie stanowiska pracy, na których są stosowane niebezpieczne czynniki chemiczne, są wyposażone w prawidłowo funkcjonujące systemy wentylacji ogólnej i/lub miejscowej?	☐	☒
11. Czy systemy wentylacji są regularnie sprawdzane i konserwowane?	☐	☒
12. Czy wszyscy pracownicy są wyposażeni w odpowiednio dobrane środki ochrony indywidualnej (np. rękawice i okulary ochronne, sprzęt ochrony dróg oddechowych, maski, półmaski)?	☐	☒
13. Czy wszyscy pracownicy mają zapewnione okresowe badania lekarskie?	☐	☒
14. Czy pracownicy narażeni na czynniki rakotwórcze lub mutagenne są pod specjalną opieką lekarską?	☐	☒
15. Czy wszyscy pracownicy są przeszkoleni w zakresie bezpiecznej pracy i prawidłowego obchodzenia się ze stosowanymi substancjami i preparatami chemicznymi?	☐	☒

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Zastępowanie substancji bardzo toksycznych mniej toksycznymi.
- Eliminowanie czynników rakotwórczych i mutagennych, jeżeli jest to możliwe.
- Stosowanie zautomatyzowanych systemów do dozowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.
- Zapewnienie kart charakterystyk niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.
- Zapewnienie prawidłowego oznakowania substancji i preparatów chemicznych.
- Zapewnienie prawidłowego magazynowania substancji i preparatów chemicznych.
- Oddzielenie substancji wybuchowych i palnych od innych niebezpiecznych substancji.
- Przeprowadzanie pomiarów stężeń substancji chemicznych w powietrzu na stanowiskach pracy.
- Instalowanie systemów wentylacji ogólnej i miejscowej.
- Zapewnienie pracownikom prawidłowo dobranych środków ochrony indywidualnej.
- Przeprowadzanie systematycznej kontroli instalacji chemicznych oraz systemów wentylacyjnych.
- Regularne kontrolowanie i czyszczenie systemu wentylacji wyciągowej w celu utrzymania jego maksymalnej skuteczności.
- Szkolenie pracowników w zakresie obsługi stosowanych maszyn i urządzeń.
- Zapewnienie opieki medycznej pracownikom narażonym na substancje i preparaty chemiczne, ze szczególnym uwzględnieniem narażenia na czynniki rakotwórcze i mutagenne.
- Systematyczne szkolenie pracowników w zakresie ryzyka zawodowego związanego z czynnikami chemicznymi oraz bezpieczeństwa pracy z tymi czynnikami.

MIEJSCE NA NOTATKI ►

Lista kontrolna nr 8

ZAGROŻENIE: HAŁAS

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

	TAK	NIE
1. Czy z procesami pracy (np. stosowanymi technologiami, maszynami, urządzeniami) jest nieodłącznie związany wysoki poziom hałasu?	☒	☐
2. Czy z obszaru na zewnątrz budynku/pomieszczenia, w którym zlokalizowane jest stanowisko pracy, dociera hałas o wysokim poziomie?	☒	☐
3. Czy hałas zagłusza sygnały bezpieczeństwa lub utrudnia ich odbiór?	☒	☐
4. Czy poziom hałasu jest tak wysoki, że komunikowanie się z innymi pracownikami na stanowisku pracy jest możliwe tylko podniesionym głosem?	☒	☐
5. Czy po opuszczeniu stanowiska pracy pracownik odruchowo rozmawia z innymi osobami podniesionym głosem?	☒	☐

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Ocena ekspozycji pracowników pod kątem wymagań zawartych w obowiązujących przepisach.
- Wprowadzanie rozwiązań technicznych zmniejszających emisję hałasu przez źródło do środowiska (np. stosowanie nowych, cichszych technologii, układów wibroizolacyjnych, tłumików).
- Lokalizacja źródeł hałasu w jak największej odległości od pracowników.
- Ograniczanie czasu przebywania pracowników w hałaśliwych obszarach.
- Stosowanie obudów dźwiękoizolacyjnych redukujących emisję hałasu do otoczenia.
- Montaż ekranów ograniczających hałas docierający do pracowników bezpośrednio od jego źródeł.
- Identyfikacja i właściwe oznakowanie obszarów, w których pracownicy powinni stosować środki ochrony indywidualnej przed hałasem.
- Dostarczanie pracownikom właściwie dobranych środków ochrony indywidualnej przed hałasem.
- Kontrola prawidłowego stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej przed hałasem.
- Utrzymywanie środków ochrony indywidualnej przed hałasem w stanie gwarantującym ich właściwości ochronne.
- Szkolenie i dostęp do informacji.
- Wykonywanie regularnych badań audiometrycznych pracowników narażonych na nadmierny hałas.

ZAGROŻENIE: DRGANIA MECHANICZNE

Lista kontrolna nr 9

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
1. Czy podczas wykonywania pracy w pozycji stojącej lub siedzącej (często lub w dłuższym czasie) pracownicy wyraźnie odczuwają drgania przenoszone do organizmu?	☒	☐
2. Czy wykonywana praca (często lub w dłuższym czasie) wiąże się z korzystaniem z narzędzi ręcznych, które generują drgania mechaniczne?	☒	☐

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Ocena ekspozycji pracowników na drgania mechaniczne pod kątem wymagań zawartych w obowiązujących przepisach.
- Izolowanie elementów stanowiska pracy (siedzeń, podestów) od drgań.
- Unikanie stosowania narzędzi i sprzętu wytwarzających drgania mechaniczne.
- Ograniczanie czasu pracy narzędziami generującymi drgania mechaniczne.
- Stosowanie właściwych narzędzi (wyposażonych w elementy redukujące drgania bądź izolujące od nich) i zapewnienie ich właściwego stanu technicznego.
- Stosowanie się do instrukcji obsługi narzędzi i sprzętu.
- Zapewnienie właściwego przeszkolenia i dostępu do informacji.
- Stosowanie rękawic wibroizolacyjnych w celu zmniejszenia narażenia na drgania przenoszone przez ręce.
- Kontrola prawidłowego stosowania rękawic wibroizolacyjnych oraz zapewnienie stanu gwarantującego ich właściwości ochronne.
- Utrzymywanie właściwej temperatury, w szczególności ciepła rąk (m.in. przez stosowanie ćwiczeń rąk).
- Zapewnienie ubrań ochronnych niezbędnych do ochrony pracownika przed zimnem i wilgocią.
- Przeprowadzanie regularnych badań lekarskich.

Lista kontrolna nr 10

ZAGROŻENIE: OŚWIETLENIE

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

TAK

NIE

1.	Czy oświetlenie stanowiska pracy jest wystarczające do sprawnego i dokładnego wykonywania czynności?	☐	☒
2.	Czy w polu widzenia występują widoczne cienie, które mogą oddziaływać na sprawność i dokładność wykonywanej pracy?	☒	☐
3.	Czy oświetlenie w strefach komunikacyjnych, na korytarzach, schodach, magazynach itp., jest odpowiednie do bezpiecznego przemieszczania się i dostrzeżenia wszelkich przeszkód (dziur w podłodze, przedmiotów leżących na podłodze, stopni, śliskich powierzchni lub rozlanych płynów, krawędzi podestu itp.)?	☐	☒
4.	Czy jaskrawe źródła/powierzchnie występujące w otoczeniu stanowiska pracy zmniejszają zdolność widzenia przedmiotów przez pracownika?	☒	☐
5.	Czy pracownicy uskarżają się na słabą widoczność, olśnienie lub niewłaściwe oświetlenie stanowiska pracy?	☒	☐
6.	Czy w polu widzenia występują nadmierne kontrasty, które mogą powodować zmęczenie na skutek ciągłej readaptacji oczu (naprzemienna adaptacja oczu do ciemnych i jasnych powierzchni)?	☒	☐
7.	Czy na powierzchniach występują odbicia dekontrastujące (odbicia kierunkowe światła od powierzchni polerowanych, błyszczących, lustrzanych lub gładkich), które mogą wpływać na widoczność?	☒	☐
8.	Czy występują duże przestrzenne zmiany oświetlenia wokół stanowiska pracy, które mogą prowadzić do wyęźniania wzroku i braku komfortu widzenia?	☒	☐
9.	Czy przy istniejącym oświetleniu sztucznym barwy otoczenia, przedmiotów i ludzkiej skóry są naturalne (tzn. ludzie wyglądają atrakcyjnie i zdrowo, a barwy przedmiotów nie są zmienione)?	☐	☒
10.	Czy przy istniejącym oświetleniu sztucznym są rozpoznawalne barwy bezpieczeństwa?	☐	☒
11.	Czy pracownicy widzą migotanie światła?	☒	☐
12.	Czy przy istniejącym oświetleniu sztucznym obrotowe ruchy maszyn postrzegane są jako bezruch tych elementów (tzn., czy występuje efekt stroboskopowy)?	☒	☐

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Okresowe pomiary natężenia oświetlenia w polu zadania i polu bezpośredniego otoczenia na stanowisku pracy.
- Okresowe pomiary natężenia oświetlenia w strefach komunikacyjnych, na korytarzach, schodach itp.
- Przestrzeganie zasad konserwacji opracowanych przez projektanta oświetlenia (częstotliwość wymiany źródeł światła, czyszczenie opraw i pomieszczenia oraz metoda czyszczenia).
- Przestrzeganie założeń projektu oświetlenia, takich jak: rozmieszczenie stanowisk pracy, rodzaj i dane szczegółowe źródeł światła (moc, barwa światła i wskaźnik oddawania barw), wykończenie powierzchni (współczynniki odbicia, barwa, mat lub połysk).
- Stosowanie dodatkowego oświetlenia miejscowego lub zlokalizowanego na stanowisku pracy, gdzie jest wymagane duże natężenie oświetlenia.
- Stosowanie oświetlenia pośredniego lub miejscowego w celu wyeliminowania cieni w polu zadania.
- Unikanie powierzchni połyskliwych na stanowisku pracy (stół, inne meble itp).
- Eliminowanie migotania i efektu stroboskopowego (np. poprzez stosowanie w oprawach wysokoczęstotliwościowych elektronicznych układów stabilizująco-zapłonowych).
- Okresowe przeprowadzanie ankiety lub wywiadu z pracownikami na temat problemów związanych z oświetleniem.

MIEJSCE NA NOTATKI

CZĘŚĆ IV: LISTY KONTROLNE DO IDENTYFIKACJI ZAGROZEŃ Z PRZYKŁADAMI DZIAŁAŃ PREWENCYJNYCH DLA WYBRANYCH RODZAJÓW PRAC

Lista kontrolna: Praca biurowa

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

TAK**NIE**

ŚRODOWISKO PRACY

Czy powierzchnia podłogi jest nieuszkodzona (bez dziur i przeszkód)?

Czy mikroklimat pomieszczeń (temperatura, promieniowanie słoneczne, wilgotność, wymiana powietrza itp.) jest zadowalający?

Czy wielkość pomieszczeń jest odpowiednia do liczby pracowników w nich pracujących?

Czy jest zapewnione światło naturalne?

Czy okna są wyposażone w zasłony bądź rolety, które ograniczają odbicia światła dziennego na ekranie monitora?

Czy odbicia błyszczących elementów wyposażenia pomieszczenia (okna, drzwi, meble, ściany) są niewidoczne na ekranie?

Czy poziom hałasu w pomieszczeniu jest dostatecznie niski, żeby była możliwość skupienia się i komunikowania?

Czy przewody i kable umieszczone są w taki sposób, aby nie kępowały swobody ruchu pracowników i nie powodowały potykania się?

Czy pracownicy mają na stanowisku pracy dostatecznie dużo miejsca, aby mogli zmieniać pozycję podczas pracy?

Czy budynek i pomieszczenia pracy są utrzymane w czystości?

Czy w razie wypadku zapewniona jest fachowa pierwsza pomoc?

Czy drogi i wyjścia ewakuacyjne są dostępne i odpowiednio oznakowane?

MONITORY EKRANOWE I KOMPUTERY

Czy obraz na monitorze jest wyraźny i czytelny?

Czy obraz na monitorze jest wolny od drgań (bez tętnienia i niezamazany)?

Czy jasność obrazu oraz kontrast między znakami i tłem są łatwe do ustawienia?

Czy monitor może być ustawiany i stabilizowany zgodnie z wymaganiami użytkownika (obracany, odchylany itp.)?

PYTANIE

TAK

NIE

Czy ogólne i miejscowe oświetlenie zapewnia dobre światło oraz odpowiedni kontrast między ekranem a tłem monitora?

Czy odległość między oczami pracownika a ekranem wynosi 40 – 75 cm?

Czy ekran nie ma odbić, które mogą utrudniać widzenie?

Czy klawiatura jest oddzielona od monitora i jej usytuowanie umożliwia przyjęcie wygodnej pozycji tułowia, ramion i dłoni?

Czy powierzchnia przed klawiaturą i myszą jest wystarczająca do podparcia nadgarstka?

Czy klawiatura i mysz są blisko siebie i na tym samym poziomie?

Czy powierzchnia klawiatury jest matowa, co zapobiega odbiciom światła?

Czy znaki na klawiaturze są czytelne i mogą być łatwo odróżnione przez osobę siedzącą przed monitorem?

WYPOSAŻENIE STANOWISKA PRACY

Czy siedziska są stabilne i zapewniają swobodę ruchów oraz wygodną pozycję przy pracy?

Czy wysokość siedziska można łatwo regulować?

Czy wysokość oparcia siedziska jest regulowana?

Czy jest zapewnione podparcie ramion, kiedy jest potrzebne?

Czy jest zapewnione podparcie stóp (podnózek), kiedy jest potrzebne?

Czy można dosięgnąć do najczęściej używanych elementów wyposażenia stanowiska pracy bez skrętu głowy i tułowia?

Czy wysokość biurka zapewnia możliwość zmiany pozycji nóg (stop i ud)?

Czy uchwyt na dokument można ustawić w odpowiedniej pozycji, zapewniającej wygodne czytanie tekstu?

ERGONOMIA OPROGRAMOWANIA

Czy programy są dostosowane do wykonywanych zadań?

Czy programy są dostosowane do potrzeb osób początkujących?

Czy są dostępne programy w języku polskim?

Czy informacje zawarte w programach są przystępne dla użytkowników?

Czy pracownicy mają zapewnioną pomoc w razie kłopotów z oprogramowaniem?

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

TAK

NIE

ORGANIZACJA PRACY

Czy są możliwe krótkie (5-minutowe) przerwy w pracy ciągłej lub zmiana wykonywanych czynności?

Czy rzeczywisty czas pracy przy monitorze nie przekracza 6 godzin dziennie?

Czy pracownicy wykonują różnorodne zadania?

Czy pracownicy mogą decydować o sposobie wykonywania swojej pracy?

Czy przeciwdziała się stresowi w pracy wynikającemu z osiągnięcia założonych celów czy dotrzymania terminów?

Czy pracodawca zapewnia odpowiednią informację, szkolenie i konsultacje związane z organizacją i usprawnianiem komputerowych stanowisk pracy?

NARAŻENIE ZDROWIA

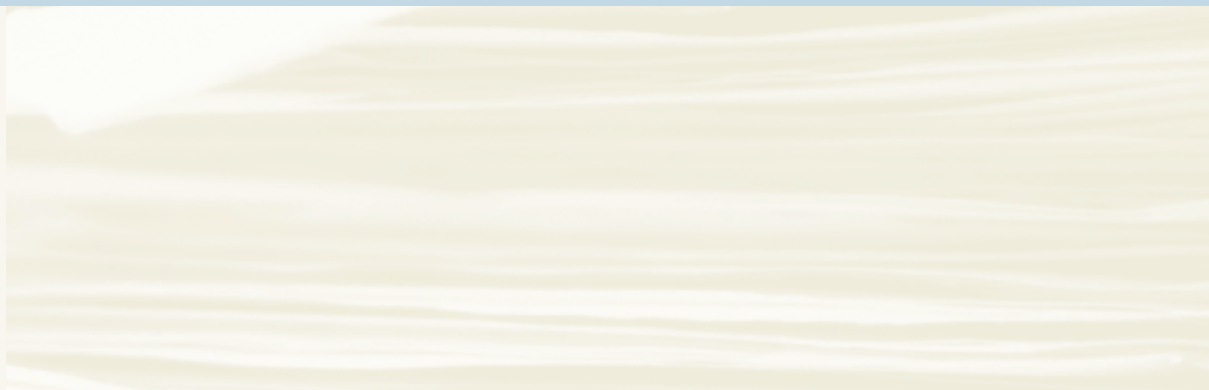
Czy brane są pod uwagę skargi pracowników na kłopoty ze wzrokiem?

Czy są zapewnione badania kontrolne wzroku pracowników (zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym pracy z monitorami ekranowymi)?

Czy pracodawca zapewnia środki na odpowiednie okulary, jeżeli z badań kontrolnych wynika, że okulary dotychczas stosowane przez pracownika nie są dobre do pracy z monitorem ekranowym?

Czy jest przeprowadzana ergonomiczna ocena stanowisk pracy, jeżeli pracownicy narzekają na dolegliwości mięśniowo-szkieletowe (szyi, pleców, ramion, nóg)?

MIEJSCE NA NOTATKI

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

ŚRODOWISKO PRACY

- Przeprowadzanie regularnej oceny ryzyka.
- Konsultacje z pracownikami na temat wprowadzenia odpowiednich zmian w środowisku pracy.
- Pomiar i monitorowanie parametrów środowiska pracy.
- Zatrudnianie ekspertów przy projektowaniu (lub odnawianiu) stanowiska pracy.

EKRANY KOMPUTEROWE

- Zapewnienie wyposażenia stanowiska pracy w odpowiedni sprzęt.
- Uwzględnienie aspektu ergonomicznego przy projektowaniu (lub odnawianiu) stanowiska pracy.

WYPOSAŻENIE STANOWISKA PRACY

- Regularne sprawdzanie wyposażenia.
- Organizowanie miejsca pracy zgodnie z zasadami ergonomii.

INTERAKCJE CZŁOWIEK-MASZYNA (PROGRAMOWANIE ERGONOMICZNE)

- Szkolenie pracowników w zakresie użytkowania oprogramowania.
- Stosowanie nowoczesnych rozwiązań (nowszych, poprawionych wersji programów).

ORGANIZACJA PRACY

- Zapewnianie pracownikom dostępu do odpowiednich instrukcji BHP.
- Stała ocena skuteczności środków zapobiegawczych.
- Konsultowanie z pracownikami decyzji dotyczących organizacji pracy.
- Kontrolowanie wpływu czasu i rozkładu godzin pracy na stan zdrowia.

ZAGROŻENIE ZDROWIA

- Poprawianie ergonomii wyposażenia stanowiska pracy, zwłaszcza organizacji przestrzennej biurko-komputer-krzesło.
- Poprawianie oświetlenia i eliminacja refleksów i odbić światła na monitorze.
- Systematyczne sprawdzanie stanu zdrowia pracowników (zwłaszcza wzroku i potencjalnych problemów w obrębie układu kostno-szkieletowego).

Lista kontrolna: Budownictwo

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
Czy pracownicy mogą dojść bezpiecznie do stanowiska pracy?	☐	☒
Czy stanowisko pracy jest zabezpieczone tak, aby osoby postronne nie mogły się do niego dostać?	☐	☒
Czy są dostępne środki ochronne dla osób postronnych (np. przechodzących przez stanowisko pracy)?	☐	☒
Czy drogi komunikacyjne są czyste i wystarczająco oświetlone?	☐	☒
Czy pojazdy są wyposażone w urządzenia do sygnalizacji dźwiękowej, które wysyłają sygnał podczas jazdy do tyłu?	☐	☒
Czy stanowisko pracy jest czyste i właściwie utrzymane?	☐	☒
Czy oświetlenie jest wystarczające?	☐	☒
Czy na stanowisku pracy są odpowiednie oznakowania (np. dróg komunikacyjnych)?	☐	☒
Czy zaplecze socjalne jest wystarczające?	☐	☒
Czy są pomieszczenia dostosowane do spożywania posiłków przez pracowników?	☐	☒
Czy jest zapewniona pierwsza pomoc i opieka medyczna?	☐	☒
Czy pracownicy przenoszą ręcznie tylko takie przedmioty, których ciężar i masa nie przekraczają wartości dopuszczalnych?	☐	☒
Czy pracownicy zostali poinstruowani i przeszkoleni w zakresie bezpiecznego podnoszenia ciężarów?	☐	☒
Czy są zapewnione urządzenia pomocnicze do podnoszenia i przemieszczania ładunków?	☐	☒
Czy zidentyfikowano istniejące linie elektroenergetyczne (kable ziemne lub napowietrzne)?	☐	☒
Czy wyposażenie elektryczne jest konserwowane i systematycznie kontrolowane przez osoby mające wymagane uprawnienia?	☐	☒
Czy montaż i demontaż rusztowań prowadzoną osoby mające wymagane uprawnienia?	☐	☒
Czy stan rusztowań jest każdorazowo sprawdzany?	☐	☒
Czy drabiny przenośne są stosowane tylko do krótkotrwałych prac lekkich i tylko wtedy, kiedy nie ma innego rozwiązania?	☐	☒
Czy pracownicy wiedzą, w jaki sposób stosować drabiny przenośne?	☐	☒
Czy szerokość pomostu na rusztowaniu jest zawsze większa niż 60 cm?	☐	☒
Czy dźwigi i żurawie są właściwie instalowane i sprawdzane przez osoby mające wymagane uprawnienia?	☐	☒
Czy zawsze praca na wysokości rozpoczyna się dopiero po zastosowaniu technicznych środków ochronnych lub indywidualnego sprzętu chroniącego przed upadkiem?	☐	☒
Czy pracownicy wiedzą o skutkach upuszczania z wysokości narzędzi, materiałów lub odpadów?	☐	☒
Czy zastosowano środki ochrony zbiorowej do powstrzymania pracowników i przedmiotów przed upadkiem z wysokości?	☐	☒

PYTANIE

	TAK	NIE
Czy substancje toksyczne i niebezpieczne są odpowiednio oznakowane?	☐	☒
Czy substancje niebezpieczne są właściwie przechowywane i stosowane?	☐	☒
Czy w miejscu pracy są odpowiednie środki ochrony przeciwpożarowej (np. gaśnice, drogi ewakuacji)?	☐	☒
Czy wszystkie osoby w miejscu pracy stosują odpowiednie środki ochrony indywidualnej (np. obuwie ochronne, hełm ochronny)?	☐	☒
Czy są stosowane odpowiednie środki ochronne do zapobiegania lub redukcji narażenia na pył (np. drewna, cementu lub krzemionki), hałas i drgania mechaniczne?	☐	☒
Czy wszystkie stosowane maszyny, urządzenia i wyposażenie (w tym środki ochrony indywidualnej) są prawidłowo oznakowane?	☐	☒
Czy każda maszyna i jej wyposażenie robocze są konserwowane w bezpiecznych warunkach?	☐	☒
Czy funkcjonują techniczne środki ochronne maszyn (tzn. sygnały dźwiękowe, osłony)?	☐	☒
Czy są stosowane zabezpieczenia ścian wykopów minimalizujące ryzyko zasypania?	☐	☒
Czy operatorzy maszyn roboczych są odpowiednio przeszkoleni?	☐	☒
Czy wszyscy pracownicy zostali poinformowani o potencjalnym ryzyku i zastosowanych środkach ochronnych w sposób dla nich zrozumiały?	☐	☒

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

FAZA PROJEKTOWANIA

- Zagwarantowanie projektu architektonicznego zapewniającego bezpieczeństwo.
- Eliminowanie ryzyka upadku przez zapewnienie odpowiednich, stabilnych drabin o właściwym nachyleniu.
- Projektowanie i instalowanie wyposażenia zapewniającego dostęp do dachów.
- Zapewnienie, że wszystkie urządzenia podnoszące i elementy mechanizmów podnoszących, w tym ich części składowe, zamocowania, zakotwienia i podpory, będą odpowiednio zaprojektowane i skonstruowane, właściwie zainstalowane i użytkowane, konserwowane i utrzymywane w gotowości do pracy, badane i testowane przez kompetentne osoby zgodnie z przepisami prawa oraz eksploatowane przez odpowiednio przeszkolonych pracowników.
- Zapewnienie wystarczającego oświetlenia na każdym stanowisku pracy, na klatkach schodowych i w każdym innym miejscu na budowie, w którym pracownik może się znaleźć.
- Planowanie i wykonanie każdej rozbiórki tylko pod nadzorem osoby kompetentnej.
- Organizowanie odpowiedniego usuwania odpadów budowlanych.
- Uwzględnianie wszystkich środków ostrożności w przypadku pracy z azbestem (umieszczenie ostrzeżenia)
- Zapewnienie odpowiedniej liczby sanitariatów, urządzeń do mycia i pomieszczeń do spożywania posiłków oraz do odpoczynku podczas przerw w pracy spowodowanych niesprzyjającą pogodą.

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

FAZA ORGANIZACJI

- Modyfikowanie harmonogramu pracy w celu redukcji ryzyka, jeżeli zachodzi taka konieczność.
- Organizowanie pracy w taki sposób, aby czynności, które wymagają podobnych zabezpieczeń (środki ochrony zbiorowej), były wykonywane równocześnie.
- Upewnienie się, że wszyscy pracownicy, również obcokrajowcy nieznający języka urzędowego, są poinformowani o potencjalnym ryzyku na stanowisku pracy, oraz że zostały wprowadzone właściwe środki ochronne zapewniające bezpieczeństwo o ochronę zdrowia.
- Zapewnienie pracownikom niezbędnych środków ochrony indywidualnej (hełm ochronny, rękawice, maski, obuwie ochronne).
- Przechowywanie na wyznaczonym miejscu materiałów pierwszej pomocy.

FAZA WYKONANIA

- Wyznaczanie koordynatora ds. zdrowia i bezpieczeństwa, przeszkolonego w zakresie bhp.
- Codzienne kontrolowanie stanu rusztowań przed rozpoczęciem jakiegokolwiek pracy na nich.
- Niedemontowanie części rusztowania przed zakończeniem wszystkich prac.
- Zapewnienie pomostu na rusztowaniu o szerokości nie mniejszej niż 60 cm.
- Niewspinanie się na rusztowania, stosowanie drabin.
- Umieszczanie drabiny przenośnej pod właściwym kątem nachylenia; wierzchołek drabiny powinien znajdować się ponad powierzchnią, na którą wchodzi pracownik.
- Zapewnienie pokrycia stopni drabiny materiałem antypoślizgowym oraz usunięcie z niej przeszkód.
- Nieużywanie pojedynczych drabin o wysokości przekraczającej 6 m.
- Kiedy wnosisz lub znosisz drabinę przenośną, zawsze trzymaj ją przed sobą obiema rękami. Zawsze noś swoje narzędzia w pasie narzędziowym; używaj urządzeń podnoszących do stosowanych materiałów.
- Kiedy pracujesz na drabinie przenośnej, nie wychylaj się na boki.
- Nie pracuj na dachach w niesprzyjających warunkach atmosferycznych.
- Używaj technicznych środków ochronnych podczas pracy na wysokości, również podczas pracy na dachu.
- Nie chodź po powierzchniach kruchych (łamliwych).
- Codziennie kontroluj wyłącznik główny na stanowisku pracy, każdy elektryczny kabel pod napięciem i przyrządy, które są umieszczone poniżej i powyżej stanowiska pracy lub na nim. Nie podejmuj pracy przed wykonaniem powyższych czynności kontrolnych przez osobę mającą wymagane uprawnienia.
- Zapewnij kontrolę i dobre oznakowanie toksycznych i niebezpiecznych produktów oraz materiałów wybuchowych.
- Zawsze utrzymuj miejsce w należytym porządku.
- Nie ustawiaj przeszkód na przejściach oraz na drabinach.

Lista kontrolna: Przemysł spożywczy

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
WYPOSAŻENIE ROBOCZE		
Czy są stosowane ostre narzędzia (frezy, noże, siekiery itd.)?	☒	☐
Czy wszystkie maszyny są wyposażone w osłony?	☐	☒
Czy odzież pracowników może być uchwycona przez ruchome części maszyn i stać się w ten sposób przyczyną urazu?	☒	☐
Czy są używane przewodnice?	☐	☒
Czy pracownicy mają styczność z gorącymi lub zimnymi (zamrożonymi) materiałami i/lub wyposażeniem?	☒	☐
Czy maszyny są czyszczone i konserwowane, kiedy są przyłączone do źródeł energii?	☒	☐
ZAGROŻENIA CHEMICZNE I BIOLOGICZNE		
Czy są stosowane substancje chemiczne uznawane za niebezpieczne (np. środki odkażające, środki konserwujące, rozpuszczalniki)?	☒	☐
Czy do chłodzenia jest stosowany amoniak lub inne chemikalia?	☒	☐
Czy substancje chemiczne i preparaty są właściwie przechowywane i oznakowane?	☐	☒
Czy jest konieczne wchodzenie do zamkniętych zbiorników i/lub cystem (np. podczas kontroli czy konserwacji)?	☒	☐
Czy pracownicy mają bezpośredni kontakt z surowcami i/lub materiałami pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (czynnik biologiczny)?	☒	☐
WYBUCHY		
Czy w środowisku pracy jest zawieszony w powietrzu/osiadły pył (np. mąki)?	☒	☐
Czy na stanowisku pracy są urządzenia ciśnieniowe?	☒	☐
JAKOŚĆ POWIETRZA		
Czy na stanowisku pracy występuje przykry zapach/odór, na który są narażeni pracownicy?	☒	☐
Czy są eksploatowane wentylatory bez osłon łopatek?	☒	☐
Czy – w razie potrzeby – pracownicy stosują odpowiednie maski chroniące układ oddechowy?	☐	☒
RYZYKO ZDROWOTNE		
Czy pracownicy są narażeni na środowisko gorące i/lub zimne?	☒	☐
Czy pracownicy przenoszą ciężary lub pracują w wymuszonych pozycjach?	☒	☐
Czy wymagania dotyczące ergonomii pracy są przestrzegane?	☒	☐
Czy pracownicy wykonują prace powtarzalne lub w rytmie narzuconym przez maszynę?	☒	☐
Czy pracownicy pracują na nocne zmiany?	☒	☐

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

WYPOSAŻENIE ROBOCZE

- Zapewnienie regularnego i konsekwentnego nadzoru pracowników, kontroli wyposażenia produkcyjnego i stanowisk pracy.
- Instalowanie odpowiednich osłon, także na częściach wyposażenia dodatkowego (mieszarki, krajarki, itd.).
- Stosowanie wymaganych środków ochrony indywidualnej.
- Przeprowadzanie regularnych szkoleń na temat ryzyka charakterystycznego na danych stanowiskach pracy oraz stosowanych środków ochrony.
- Szkolenie pracowników w zakresie właściwego użytkowania i konserwowania maszyn oraz wyposażań; dopuszczanie do ich obsługi tylko przeszkolonych pracowników.
- Zapewnienie użytkowania wyposażenia zgodnie z procedurami bezpieczeństwa.
- Regularne konserwowanie i czyszczenie wszystkich elementów wyposażenia.
- Czyszczenie i konserwowanie maszyn tylko wówczas, gdy są odłączone od źródeł energii.

ZAGROŻENIA CHEMICZNE I BIOLOGICZNE

- Stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej podczas pracy z chemikaliami (rękawice, okulary ochronne, osłony twarzy, maski).
- Zapewnienie właściwego oznaczenia stref przechowywania preparatów chemicznych, stosowanie właściwych procedur pracy, w tym odnoszących się do bezpiecznego obchodzenia się z substancjami chemicznymi.
- Uniemożliwienie wejścia do zamkniętych zbiorników, cystern lub zbiorników otwartych bez asekuracji.
- Zapoznanie pracowników ze skutkami stosowania chemikaliów, zasadami ochrony przed ich działaniem, zapewnienie pierwszej pomocy i środków prewencyjnych.
- Zapewnienie kart charakterystyk wszystkich substancji niebezpiecznych.
- Zapewnienie pracownikom informacji na temat zasad ochrony zdrowia na danym stanowisku pracy (ocena medyczna).

WYBUCHY

- Przeprowadzenie oceny bezpieczeństwa wyposażenia chłodniczego i ciśnieniowego; badania techniczne okresowe i doraźne.
- Zwrócenie szczególnej uwagi na czyszczenie i konserwację maszyn oraz wyposażenia w powietrzu zapyłonym, w którym istnieje ryzyko wybuchu.

JAKOŚĆ POWIETRZA

- Zainstalowanie, kontrolowanie i konserwacja systemu wentylacji, jeżeli na stanowisku pracy występują zanieczyszczenia powietrza.
- Wyposażenie wentylatorów umieszczonych w pobliżu pracownika obsługującego maszynę w osłony łopatek.
- Monitorowanie jakości powietrza na stanowisku pracy.

RYZYKO ZDROWOTNE

- Respektowanie wszystkich obowiązujących norm higieniczno-sanitarnych.
- Regularne szkolenie pracowników w zakresie ryzyka na stanowisku pracy i zasad zdrowego stylu życia.
- Regularne badanie pracowników pod kątem zagrożeń dla zdrowia na ich stanowiskach pracy.
- Zapewnienie bezpiecznych przerw w pracy i ustalenie ich harmonogramu.

Lista kontrolna: Obróbka drewna

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
WYPOSAŻENIE ROBOCZE		
Czy wszystkie maszyny są wyposażone w osłony?	☐	☒
Czy są dostępne instrukcje bhp?	☐	☒
Czy pracownicy są przeszkoleni w zakresie właściwego użytkowania maszyn?	☐	☒
Czy kontrole i badania wyposażenia roboczego są prowadzone regularnie?	☐	☒
Czy pracownicy używają popychaczy przy cięciu materiałów o małych wymiarach?	☐	☒
Czy jest możliwe wciągnięcie pracownika przez ruchome części maszyn?	☐	☒
ZAGROŻENIA ELEKTRYCZNE		
Czy maszyny o napędzie elektrycznym są uziemione?	☐	☒
Czy wszystkie elektryczne przedłużacze, kable i wtyczki są utrzymywane w dobrym stanie?	☐	☒
Czy wszystkie złącza, przełączenia, oprawy są izolowane?	☐	☒
Czy wyposażenie elektryczne odpowiada potrzebom danego stanowiska pracy?	☐	☒
JAKOŚĆ POWIETRZA		
Czy istnieje system odciągania zanieczyszczeń, który uaktywniania się automatycznie, kiedy maszyny do obróbki drewna są użytkowane?	☐	☒
Czy instalacje odciągające są regularnie sprawdzane?	☐	☒
Czy sufity, ściany działowe, osłony kablowe itp. są regularnie czyszczone i odpylane?	☐	☒
Czy jakość powietrza na stanowisku pracy jest oceniana?	☐	☒
Czy podczas pracy w komorach lakierniczych są stosowane maski?	☐	☒
SUBSTANCJE CHEMICZNE		
Czy łatwopalne materiały, takie jak farby, materiały wykończeniowe, kleje i rozpuszczalniki, są przechowywane w oddzielnych, dobrze wentylowanych pomieszczeniach?	☐	☒
Czy są dostępne karty charakterystyk wszystkich stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych?	☐	☒
Czy wszystkie niebezpieczne substancje chemiczne są właściwie oznakowane?	☐	☒
Czy wszyscy pracownicy stosujący niebezpieczne substancje chemiczne są regularnie szkoleni?	☐	☒
Czy podczas pracy ze szkodliwymi substancjami chemicznymi są stosowane odpowiednie środki ochrony indywidualnej (rękawice, okulary ochronne, osłony twarzy, maski)?	☐	☒
Czy substancje chemiczne są przechowywane z daleka od źródeł ognia?	☐	☒

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.v

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

TAK

NIE

HAŁAS I WIBRACJA

Czy są oceniane poziomy hałas na stanowisku pracy?

Czy pracownicy narażeni na wysoki poziom hałasu stosują ochronniki słuchu?

Czy są eliminowane drgania mechaniczne, które mogą być przekazywane z maszyn przez uchwyty do kończyn górnych?

RYZYKO ZDROWOTNE

Czy pracownicy są poddawani odpowiednim badaniom medycznym?

Czy dla pracowników narażonych na wysoki poziom hałasu są prowadzone okresowe badania audiometryczne?

Czy pracownicy są szkoleni w zakresie właściwego podnoszenia i przenoszenia ciężarów?

Czy przy projektowaniu stanowisk pracy są uwzględniane szczególne potrzeby pracowników?

MIEJSCE NA NOTATKI

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

WYPOSAŻENIE ROBOCZE

- Wyposażenie zarówno pracownika, jak i maszyny w środki ochronne odpowiednie do zagrożeń występujących podczas pracy.
- Stosowanie wyposażenia zgodnie z DTR lub instrukcją obsługi.
- Przeprowadzanie regularnych kontroli technicznych wyposażenia.
- Instalowanie właściwych osłon.
- Szkolenie pracowników w zakresie obsługi i konserwacji wyposażenia.
- Konserwowanie i regularne czyszczenie wyposażenia do obróbki drewna oraz osłon.
- Dopuszczenie do obsługi i konserwacji wyposażenia tylko przeszkolonych i autoryzowanych pracowników.

ZAGROŻENIA ELEKTRYCZNE

- Uziemianie wszystkich maszyn, w tym silników elektrycznych i korpusów.
- Regularne sprawdzanie wszystkich instalacji elektrycznych.

JAKOŚĆ POWIETRZA

- Wyposażenie wszystkich maszyn do obróbki drewna w stałe odciągi miejscowe i niezależne systemy wyciągowe odpowiednie do prac podczas rozpylania, malowania lub pokrywania powierzchni.
- Okresowo ręczne czyszczenie stanowiska pracy.
- Regularne kontrolowanie i czyszczenie systemu wentylacji wyciągowej w celu utrzymania jego maksymalnej skuteczności.
- Niedopuszczanie do wydmuchiwanie zgromadzonego pyłu za pomocą sprężonego powietrza.

NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE

- Oddzielanie palnych i łatwopalnych materiałów od siebie i od źródeł zapłonu.
- Zastępowanie powłok i klejów na bazie rozpuszczalników powłokami i klejami mniej toksycznymi.
- Używanie zautomatyzowanych systemów podczas nakładania powłok i klejów.
- Szkolenie pracowników w zakresie bezpiecznej pracy z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi.
- Zapewnienie kart charakterystyk wszystkich stosowanych substancji niebezpiecznych.

HAŁAS I WIBRACJE

- Zmniejszenie poziomów emisji hałasu za pomocą różnych środków ochronnych (kontrola u źródła).
- Zmniejszenie poziomów hałasu przez izolowanie (obudowy), blokowanie (przegrody), zmianę kierunku (odbicie), absorbowanie (pochłanianie), sterowanie rozchodzeniem się dźwięku.
- Stosowanie wibroizolatorów lub elementów i układów izolujących i tłumiących drgania.
- Ograniczanie czasu pracy narzędziami wibracyjnymi.
- Zapewnienie pracownikom co godzinę 10 – 15-minutowych przerw w celu odizolowania ich od źródeł drgań mechanicznych.

RYZYKO ZDROWOTNE

- Systematyczne szkolenia pracowników w zakresie bhp i zdrowego stylu życia.
- Okresowe badania pracowników w związku z ryzykiem występującym na ich stanowiskach pracy.
- Zapewnienie bezpiecznych przerw w pracy i ustalenie ich harmonogramu.

Lista kontrolna: Mechanika pojazdowa

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
Czy powierzchnie podłóg i kanału samochodowego są regularnie czyszczone?	☐	☒
Czy pracodawca zobowiązał pracowników do czyszczenia stanowiska pracy?	☐	☒
Czy podłogi są pomalowane farbą odporną na stosowane substancje (np. olej, ropę naftową, benzynę)?	☐	☒
Czy nowy i zużyty olej jest przechowywany w przeznaczonych do tego celu pojemnikach?	☐	☒
Czy schody w kanale samochodowym są wykonane z antypoślizgowego materiału?	☐	☒
Czy pracownicy w warsztacie samochodowym noszą obuwie antypoślizgowe?	☐	☒
Czy wszystkie wolne krawędzie pomostów są wyposażone w poręcze?	☐	☒
Czy pracodawca przeszkolił pracowników, aby nie stawali na bębnach do sprawdzania skuteczności układu hamulcowego?	☐	☒
Czy pracodawca przeszkolił pracowników, aby nie wchodzili pod podniesiony pojazd?	☐	☒
Czy kanał samochodowy jest zakrywany po skończonej pracy?	☐	☒
Czy kanał samochodowy jest oznakowany lub ogrodzony poręczami?	☐	☒
Czy jakieś prace są wykonywane w ograniczonych przestrzeniach?	☒	☐
Czy sygnały akustyczne lub inne są rozpoznawalne w ograniczonych przestrzeniach?	☐	☒
Czy przewody elektryczne i hydrauliczne usytuowane są z dala od korytarzy przeznaczonych dla ruchu pieszego?	☐	☒
Czy jest zapewnione miejsce na narzędzia wykorzystywane podczas pracy?	☐	☒
Czy są wyznaczone drogi komunikacyjne dla samochodów, np. na podłodze, prowadzące do stanowisk napraw?	☐	☒
Czy jest instrukcja bhp dotycząca wjazdu samochodu na ścieżkę diagnostyczną i zjazdu z niej?	☐	☒
Czy zastosowano działania eliminujące możliwość zranienia, szczególnie podczas prac spawalniczych czy lakierniczych?	☐	☒
Czy są określone zasady bezpieczeństwa i higieny pracy dla prac montażowych, np. montażu elementów karoserii czy silnika?	☐	☒
Czy są określone zasady bezpiecznej pracy przy zbiornikach paliwa (np. podczas ich naprawy)?	☐	☒
Czy są określone zasady eliminowania upadku elementów z naprawianego pojazdu znajdującego się na podnośniku?	☐	☒
Czy zastosowano osłony ograniczające możliwość pochwycenia pracownika przez obracające się części, np. podczas dynamicznego wywarcia kół?	☐	☒

PYTANIE

TAK

NIE

Czy zastosowano środki ochronne ograniczające możliwość pochwylenia pracownika przez obracające się części, np. podczas ustawiania parametrów pracy silnika?

Czy istnieje możliwość zabezpieczenia drzwi warsztatowych przed samoczynnym zamykaniem się, wywołanym np. powiewem wiatru?

Czy zastosowano środki ograniczające możliwość powstania pożaru na skutek kontaktu z agregatem do ogrzewania powietrza w pomieszczeniach do mycia i osuszania pojazdów?

Czy są instrukcje ppoż. w pomieszczeniu do magazynowania akumulatorów?

Czy są zastosowane środki przeciw wybuchowe podczas ładowania akumulatorów?

Czy zastosowano odpowiednie techniczne i organizacyjne środki zabezpieczające wyposażenie elektryczne przed wilgocią i wodą?

Czy zapewniono odpowiednie środki ochronne przed wdychaniem przez pracowników pyłu i innych substancji podczas np. szlifowania, spawania czy lakierowania?

Czy w kanale samochodowym jest zapewniona wystarczająca wentylacja?

Czy w kanale samochodowym jest odpowiednie oświetlenie?

Czy temperatura w warsztacie samochodowym jest odpowiednia zarówno zimą, jak i latem?

Czy jest zapewniona dobra wentylacja podczas naprawy karoserii samochodu, np. podczas spawania, szlifowania, lakierowania?

Czy zadania przydzielane pracownikom są adekwatne do ich indywidualnych umiejętności i możliwości?

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Utrzymywanie powierzchni podłóg i kanału samochodowego w bezpiecznym stanie; regularne czyszczenie stanowiska pracy.
- Określenie sposobu czyszczenia stanowiska pracy po każdej operacji wykonanej przez pracownika, np. po szlifowaniu, lakierowaniu itd.
- Wykonanie powierzchni podłogi z materiałów niepochlaniających płynnych substancji używanych w warsztacie samochodowym (np. oleju, ropy, benzyny).
- Stosowanie właściwych procedur nalewania oleju z beczki, a także przechowywania zużytego oleju i czyszczenia oleju rozlanego na podłodze.
- Noszenie obuwia antypoślizgowego.
- Wykonanie schodów w kanale samochodowym z antypoślizgowego materiału.

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

- Zapewnienie podestów o wysokości ponad 1 m z balustradami w celu wyeliminowania upadków z rampy.
- Niestawanie na bębnach do sprawdzania hamulców, zachowanie bezpiecznej odległości podczas testu układu hamulcowego.
- Niewchodzenie pod podniesiony pojazd.
- Niewchodzenie do wyłączonych przestrzeni i kanałów samochodowych.
- Przykrywanie kanału samochodowego lub zabezpieczanie go balustradami po skończonej pracy.
- Niewchodzenie do ograniczonych przestrzeni, zainstalowanie odpowiednich tablic ostrzegawczych.
- Zapewnienie możliwości rozpoznawania sygnałów akustycznych.
- Układanie linii elektrycznych, hydraulicznych i pneumatycznych z dala od korytarzy przeznaczonych dla ruchu pieszego.
- Wyznaczenie miejsca na narzędzia wykorzystywane podczas pracy i zostawiane po pracy.
- Wytyczenie, np. na podłodze, dróg komunikacyjnych dla pojazdów i ruchu pieszego.
- Zapewnienie bezpiecznego wjazdu samochodu na ścieżkę diagnostyczną.
- Stosowanie środków ochrony indywidualnej.
- Opracowanie instrukcji bhp dla prac montażowych; wymaganie jej stosowania.
- Niedopuszczanie pracowników do strefy pracy maszyny do dynamicznego wywarzania kół; stosowanie osłon oraz odpowiednich środków ochrony indywidualnej; jeśli to możliwe, stosowanie STOP awaryjnego.
- Zapewnienie prawidłowego umiejscowienia ramionom podnośników hydraulicznych; niedotykanie rękami ruchomych części podnośnika.
- Zapewnienie wykonywania wszystkich czynności przez dobrze przeszkolone i fachowo przygotowane osoby. Przestrzeganie zasad bhp; utrzymywanie urządzenia do ogrzewania i napełniania paliwem w dobrym stanie technicznym.
- Używanie odpowiednich i zapewniających bezpieczeństwo narzędzi podczas pracy przy akumulatorach.
- Zapewnienie właściwej wentylacji w celu uniknięcia tworzenia się wybuchowych mieszanin par. Niepalenie papierosów w strefie zagrożenia, nieużywanie otwartego ognia.
- Zabezpieczenie wyposażenie elektryczne przed wilgocią i wodą.
- Wyposażenie pracowników w odpowiednie środki ochrony indywidualnej (np. okulary, maski, obuwie).
- Stosowanie efektywnych systemów wentylacji szkodliwych substancji występujących na stanowiskach pracy, np. benzyny. Stosowanie środków ochrony indywidualnej układu oddechowego.
- Zastosowanie w kanale samochodowym właściwej wentylacji, odpowiedniej do używanych substancji.
- Utrzymywanie w czystości lamp, w razie konieczności używanie lamp przenośnych.
- Zainstalowanie oświetlenia w kanale samochodowym.
- Wyposażenie warsztatu samochodowego w urządzenia nagrzewające i chłodzące w celu zapewnienia odpowiednich warunków pracy.
- Wyposażenie warsztatu samochodowego i kanału samochodowego w system wentylacji.
- Ocena stanu zdrowia pracowników, np. przez wykonywanie okresowych badań lekarskich, zapewnienie szkoleń podnoszących kwalifikacje, sprawdzanie stanu technicznego narzędzi.

Lista kontrolna: Rolnictwo

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
MASZYNY I SPRZĘT ROBOCZY		
Czy pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie obsługi poszczególnych rodzajów maszyn i sprzętu roboczego?	☐	☒
Czy osłony wałów napędowych i inne osłony maszyn oraz sprzętu roboczego są w dobrym stanie i znajdują się na właściwym miejscu?	☐	☒
Czy do podtrzymania sprzętu, który został podniesiony na czas pracy pod nim, są zawsze stosowane dwa niezależne środki?	☐	☒
Czy środki bezpieczeństwa stosowane podczas wymiany kół ciągnika są dostępne i wykorzystywane?	☐	☒
Czy pilarka tarczowa do drewna jest wyposażona w klin rozszczepiający oraz wyposażenie ochronne (popychacz, dociskacz)?	☐	☒
Czy sprzęt spawalniczy jest właściwie konserwowany i ma wszystkie niezbędne zabezpieczenia?	☐	☒
Czy podczas pracy pilarką łańcuchową są stosowane środki ochrony indywidualnej, takie jak spodnie z wkładką odporną na przecięcie, obuwie ochronne, okulary i hełm z przyłbicą oraz ochronniki słuchu?	☐	☒
Czy są dostępne instrukcje obsługi?	☐	☒
Czy są prowadzone okresowe przeglądy sprzętu roboczego?	☐	☒
TRANSPORT I MASZYNY MOBILNE		
Czy wszyscy kierowcy pojazdów oraz operatorzy wózków widłowych i podnośników teleskopowych są przeszkoleni i mają uprawnienia do obsługi tego sprzętu?	☐	☒
Czy podwórze gospodarskie jest przystosowane do ruchu pojazdów?	☐	☒
Czy hamulce ciągnika, główny i ręczny, są konserwowane i okresowo sprawdzane?	☐	☒
Czy hamulce przyczepy są skuteczne i mogą być uruchamiane z siedzenia traktora?	☐	☒
Czy jest sprawdzany okresowo stan sprzęgów?	☐	☒
Czy pasy bezpieczeństwa są zainstalowane i zapinane, jeśli przewrócenie się maszyny jest możliwe?	☐	☒
Czy wszystkie stare ciągniki wyposażono w kabinę lub pałąk ochronny?	☐	☒
Czy jest sprawdzany stan i wytrzymałość starych kabin i pałąków ochronnych?	☐	☒
Czy działają światła przednie i tylne, stop i kierunkowskazy?	☐	☒
Czy maszyny samojezdne są wyposażone w lusterka boczne, czyste i utrzymane w dobrym stanie?	☐	☒
Czy opracowano system bezpieczeństwa pracy w pobliżu napowietrznych linii wysokiego napięcia?	☐	☒
Czy uprawniona instytucja prowadzi okresowe przeglądy wózków widłowych i podnośników teleskopowych oraz ich wyposażenia?	☐	☒

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem ● – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

TAK

NIE

ELEKTRYCZNOŚĆ

Czy izolacja dostępnych kabli elektrycznych i przedłużaczy jest w dobrym stanie?

Czy instalacja elektryczna jest uziemiona (zerowana) i okresowo sprawdzana?

Praca na wysokości

Czy opracowano system bezpieczeństwa pracy na wysokości (budynki, maszyny, wyposażenie, zbiorniki itp.)?

Czy wszystkie drabiny są solidnie wykonane, odpowiednie do ciężkich warunków środowiska i bezpiecznie składowane?

Czy przedsięwzięto środki zapewniające stateczność drabiny podczas jej używania przy pracy na wysokości?

Czy rozważono możliwość zastosowania środków bezpieczniejszych od drabiny?

Czy stopy belki są ustawione, zbudowane i rozładowywane z zachowaniem bezpieczeństwa?

Czy nieużywane otwory zrzutowe są zamykane?

PESTYCYDY

Czy wszystkie pestycydy są prawidłowo składowane?

Czy wszyscy pracownicy mający do czynienia z pestycydami są okresowo szkoleni?

Czy oceniana jest szkodliwość pestycydów, a także stan zdrowia ludzi mających z nimi kontakt?

Czy do pracy z pestycydami są stosowane właściwe środki ochrony indywidualnej?

Czy pestycydów używa się w sposób bezpieczny dla środowiska?

DZIECI

Czy zapobieżono dostępowi dzieci do miejsc niebezpiecznych (np. dróg, miejsc składowania płynów, miejsc położonych wysoko, miejsc przebywania agresywnych zwierząt itp.)?

Czy ograniczono możliwość wzniesienia pożaru przez dzieci?

Czy dzieci zostały ostrzeżone o niebezpieczeństwie?

Czy określono wymagania odnośnie do pracy młodych osób?

PYTANIE

TAK

NIE

ZWIERZĘTA

Czy miejsca, w których przebywają potencjalnie agresywne zwierzęta (np. byki, świnie, konie, psy) są właściwie ogrodzone?

Czy ogrodzenia są w dobrym stanie i chronią przed dostępem do zwierząt?

Czy podczas obsługi zwierząt stosowane są odpowiednie środki do ich uwiązania i prowadzenia?

Czy środki odpowiednie do transportu zwierząt są dostępne i w dobrym stanie?

ZAGROŻENIA BIOLOGICZNE

Czy zostały zidentyfikowane źródła zagrożeń biologicznych w gospodarstwie (rośliny, zwierzęta, substancje pochodzenia zwierzęcego, pył organiczny, odpadki itp.)?

Czy ograniczono możliwość kontaktu z niebezpiecznymi czynnikami biologicznymi?

Czy opracowano system pracy z niebezpiecznymi czynnikami biologicznymi?

MAGAZYNY PŁYNÓW

Czy ogrodzenia magazynów są właściwie wykonane i w dobrym stanie?

Czy pokrywy zbiorników znajdują się na właściwym miejscu i są w dobrym stanie?

Czy zastosowano odpowiednie barierki ochronne na platformach rozładowniczych?

Czy znaki bezpieczeństwa znajdują się na właściwym miejscu i są w dobrym stanie?

MATERIAŁY SYPKIE

Czy opracowano zasady bezpiecznej pracy z materiałami sypkimi (ziarnem, nawozami, piaskiem itp.)?

Czy zapobieżono dostępowi do magazynu zboża?

BIOGAZ

Czy zidentyfikowano miejsca tworzenia się i gromadzenia biogazu (magazynownie szlamu, zamknięte pomieszczenia dla zwierząt, zbiorniki odpadów itp.)?

Czy zapobieżono dostępowi do tych miejsc?

Czy zastosowano środki ochrony przeciwpożarowej?

Czy opracowano zasady bezpiecznej pracy w tych zagrożonych miejscach?

POGODA

Czy pracownicy są chronieni przed wpływem wysokiej temperatury, bezpośrednim promieniowaniem słonecznym, niskimi temperaturami, deszczem oraz silnym wiatrem?

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

WSZYSTKIE ZAGROŻENIA

- Zapewnienie informacji, instrukcji i szkoleń dla pracowników.

MASZYNY I SPRZĘT ROBOCZY

- Zapewnienie obsługi maszyn i sprzętu roboczego przez przeszkolonych i uprawnionych pracowników.
- Zapewnienie właściwego usytuowania i dobrego stanu wszystkich osłon wału odbioru mocy oraz innych osłon maszyn i sprzętu roboczego.
- Stosowanie łatwo dostępnych stałych podpór, podnośników hydraulicznych itp. jako dodatkowych środków podtrzymania podniesionego czasowo sprzętu.
- Stosowanie specjalnych podnośników do kół, wózków widłowych lub podajników do wymiany tylnych kół ciągnika.
- Zapewnienie poprawnego zamocowania klina rozszczepiającego w pilarcie tarczowej oraz stosowania popychaczy i dociskaczy.
- Utrzymywanie wyposażenia spawalniczego w dobrym stanie i stosowanie odpowiedniej ochrony oczu.
- Stosowanie właściwych środków ochrony indywidualnej podczas pracy pilarką łańcuchową.
- Przeprowadzanie okresowych przeglądów i badań maszyn oraz sprzętu roboczego.

TRANSPORT I MASZYNY MOBILNE

- Zapewnienie obsługi pojazdów, wózków widłowych i teleskopowych podnośników przez przeszkolonych i uprawnionych pracowników.
- Wprowadzenie jednokierunkowego ruchu okrężnego na podwórzu gospodarskim i specjalnej strefy nawracania takich pojazdów, jak ciężarówki, a także oddzielenie ruchu pojazdów i pieszych.
- Konserwowanie hamulców głównych, a także konserwowanie oraz regulacja hamulców ręcznych i hamulców przyczep zgodnie z zaleceniami producentów.
- Okresowe sprawdzanie stanu sprzęgów i wymiana zardzewiałych elementów.
- Dopasowywanie i zapinanie pasów bezpieczeństwa, gdy możliwe jest przewrócenie się maszyny.
- Wyposażenie wszystkich ciągników w kabiny lub pałąki ochronne oraz ich okresowe przeglądy.
- Okresowe przeglądy wyposażenia podnośników.
- Zapewnienie dobrego stanu lusterek bocznych i wstecznych.
- Wyposażenie wszystkich ciągników oraz doczepianego do nich sprzętu w nieuszkodzone, poprawnie działające oraz utrzymywane w czystości światła i kierunkowskazy.
- Opracowanie zasad bezpiecznej pracy w pobliżu linii wysokiego napięcia.
- Przygotowanie mapy przebiegu i wysokości linii wysokiego napięcia w obrębie gospodarstwa.

ELEKTRYCZNOŚĆ

- Stosowanie tylko przedłużaczy nieuszkodzonych, a także stosowanie ich wyłącznie na suchych powierzchniach.
- Nieprzeciążanie obwodów i gniazd elektrycznych.
- Okresowe sprawdzanie uziemienia (zerowania).

WYSOKOŚĆ

- Eliminowanie stref o zróżnicowanej wysokości.
- Ogrodzenie niebezpiecznych miejsc i dbanie o dobry stan ogrodzenia.
- Umieszczenie w odpowiednich miejscach znaków ostrzegawczych.
- Używanie nieuszkodzonych drabin i zabezpieczanie ich przed zmianą położenia.
- Przechowywanie drabin z zachowaniem bezpieczeństwa i uniemożliwienie wspinania się po nich dzieciom.
- Stosowanie, gdy to możliwe, podnośników z koszem podczas wykonywania prac na wysokości.
- Stosowanie ruchomych podestów roboczych, rusztowań stałych i przejezdnych, wysięgników itp. (wiadra lub skrzynki nie powinny być nigdy stosowane jako podest roboczy).
- Układanie i rozładowywanie stosów w logicznej kolejności w celu zapewnienia ich stabilności.

PESTYCYDY

- Eliminowanie konieczności stosowania pestycydów.
- Stosowanie środków stwarzających mniejsze zagrożenie dla zdrowia.
- Staranne mycie spryskiwaczy po ich użyciu, z dala od studni, dzieci i zwierząt.
- Stosowanie właściwych środków ochrony indywidualnej.
- Przechowywanie pestycydów w magazynach zabezpieczonych przed nieupoważnionym dostępem i oznakowanych znakami ostrzegawczymi.

DZIECI

- Niedopuszczanie dzieci do miejsc wykonywania prac i miejsc intensywnego ruchu.
- Przygotowanie dobrze ogrodzonego placu zabaw.
- Wyprowadzenie poza strefę pracy dzieci, które przypadkiem tam się znalazły.
- Umieszczenie znaków ostrzegawczych w miejscach niebezpiecznych i wyjaśnienie ich znaczenia dzieciom.
- Informowanie dzieci o ewentualnym niebezpieczeństwie i wskazywanie miejsc, gdzie nie mogą przebywać.
- Informowanie, instruowanie i szkolenie młodych pracowników oraz nadzorowanie ich pracy.

ZWIERZĘTA

- Nietrzymanie niebezpiecznych zwierząt.
- Regularne karmienie zwierząt.
- Zapewnienie właściwie ogrodzonych miejsc dla zwierząt i dbanie o ich dobry stan.
- Umieszczenie znaków ostrzegawczych w odpowiednich miejscach.
- Stosowanie odpowiednich środków do wiązania i prowadzenia zwierząt.
- Zapewnienie oraz utrzymywanie w dobrym stanie środków do transportu zwierząt.

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

ZAGROŻENIA BIOLOGICZNE

- Eliminowanie źródeł niebezpiecznych czynników biologicznych.
- Sytuowanie ich z dala od ludzi.
- Właściwe ogrodzenie miejsc niebezpiecznych i dbanie o dobry stan ogrodzeń.
- Umieszczenie znaków ostrzegawczych w odpowiednich miejscach.
- Stosowanie środków dezynfekujących.
- Szczepienie pracowników.
- Zapewnienie środków higieny pracy.
- Stosowanie właściwych środków ochrony indywidualnej.
- Zapewnienie okresowych badań lekarskich.

MAGAZYNY PŁYNÓW

- Zapewnienie właściwego ogrodzenia magazynów i dbanie o dobry stan ogrodzeń.
- Utrzymywanie pokryw zbiorników i magazynów podziemnych w dobrym stanie.
- Utrzymywanie barierek ochronnych na platformach rozładowniczych w dobrym stanie.
- Umieszczenie znaków ostrzegawczych w odpowiednich miejscach.

MATERIAŁY SYPKIE

- Zapewnienie środków zapobiegających dostępowi do magazynów zboża.
- Umieszczenie znaków ostrzegawczych w odpowiednich miejscach.
- Stosowanie wizualnych lub dźwiękowych sygnałów do ostrzegania osób postronnych.
- Niedopuszczanie osób nieupoważnionych do stanowisk pracy.

BIOGAZ

- Eliminowanie źródeł biogazu.
- Likwidowanie lub unieszkodliwianie źródeł zapłonu.
- Zapewnienie właściwej wentylacji miejsc niebezpiecznych.
- Właściwe ogrodzenie miejsc niebezpiecznych i dbanie o ich dobry stan.
- Zapewnienie środków ochrony przeciwpożarowej.
- Umieszczenie znaków ostrzegawczych w odpowiednich miejscach.
- Niedopuszczanie do pracy w miejscach niebezpiecznych tylko jednej osoby.

POGODA

- Zatrzymywanie pracy podczas niesprzyjającej pogody.
- Zorganizowanie zacienionych miejsc z dostępem do wody, umożliwiających ogrzanie się lub wysuszenie.
- Ograniczanie czasu pracy na zewnątrz.
- Stosowanie odpowiedniej odzieży ochronnej.

Lista kontrolna: Małe kopalnie odkrywkowe

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE	TAK	NIE
ZAGROŻENIE OSUWISKOWE		
Czy w zakładzie górniczym występują zjawiska osuwania się kopaliny ze skarp i zboczy?	☒	☐
Czy na terenie zakładu górniczego występują nieoznakowane, niestrzeżone wyrobiska górnicze?	☒	☐
Czy w zakładzie górniczym występują niezabezpieczone złoża i ściany?	☒	☐
Czy w trakcie robót górniczych stosuje się podkopywanie, podcinanie lub podwrebienie skał?	☒	☐
Czy w zakładzie górniczym prowadzi się ręczne urabianie nadkładu lub kopaliny w przodkach, równocześnie na dwóch poziomach?	☒	☐
Czy w trakcie urabiania kopaliny występują nagłe zmiany stanu przodka?	☒	☐
Czy drogi dościa do stanowisk pracy są niebezpieczne, zagrożone osunięciem się np. materiału skalnego?	☒	☐
Czy zdarza się, że wykopy, których wysokość ociosu przekracza 1,5 metra, nie są odpowiednio podparte?	☒	☐
ZAGROŻENIE WODNE		
Czy w zakładzie występuje tego typu zagrożenie?	☒	☐
Czy w pobliżu wyrobisk są zbiorniki wodne niezwiązane z ruchem zakładu?	☒	☐
Czy kontrolę zwierciadła wody prowadzi się rzadziej niż raz na 6 miesięcy?	☒	☐
Czy istnieje możliwość, że z sąsiadującej z kopalnią rzeki lub stawu przedostanie się woda?	☒	☐
Czy drogi uciezkowe są oznakowane?	☐	☒
Czy rowy są niedrożne?	☒	☐
Czy ilość dobowego opadu atmosferycznego może przekroczyć 36-godzinną wydajność pomp?	☒	☐
Czy dobowy dopływ wód z wyrobisk może przekroczyć 24-godzinną wydajność pomp?	☒	☐
ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PRACAMI TRANSPORTOWYMI		
Czy ruch załogi odbywa się wzdłuż tras przenośników lub je przecina?	☒	☐
Czy wyrobiska, którymi odbywa się transport, mają nachylenie większe niż 4 stopnie?	☒	☐
Czy czerpak maszyny lub urządzenia załadunkowego może przemieszczać się nad kabiną kierowcy pojazdu?	☒	☐
Czy dochodzi do sytuacji, w których pracownicy poruszają się po trasie podczas prowadzenia transportu?	☒	☐
ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z ROBOTAMI STRZAŁOWYMI		
Czy w zakładzie używane są środki strzałowe?	☒	☐
Czy obiekty, w których są przechowywane środki strzałowe, mogą stwarzać duże zagrożenie dla innych obiektów na terenie zakładu górniczego?	☒	☐
Czy otoczenie składu materiałów wybuchowych stwarza zagrożenie zainicjowania lub eskalacji wybuchu przechowywanych środków strzałowych?	☒	☐

Część A: Czy zagrożenie występuje na stanowisku pracy? Zaznacz odpowiedź TAK/NIE.

Jeżeli zaznaczyłeś odpowiedź w polu ze znakiem – oznacza to, że zagrożenie występuje.

Uwaga: Przedstawione poniżej sytuacje nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków występowania zagrożenia

PYTANIE

TAK

NIE

Czy w trakcie wykonywania robót strzałowych występują niewypały?

Czy materiał wybuchowy może zostać wprowadzony do niedrożnych otworów strzałowych?

Czy przy ładowaniu otworów strzałowych stosowane są narzędzia mogące spowodować iskrzenie?

Czy w pobliżu miejsca odpalania ładunków znajdują się nieużywane ładunki wybuchowe?

Czy występują braki w sygnalizacji zamiaru odpalenia ładunków?

Czy środki inicjujące oraz środki wybuchowe są przechowywane lub transportowane razem?

Czy prace są wykonywane w miejscach, w których przemieszczają się produkty strzelania: pyły i gazy?

Część B: Przykłady środków ograniczających ryzyko zawodowe związane z zagrożeniem

ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

- Ogrodzenie terenu wyrobisk, zwałowisk, składowisk oraz niestatecznych terenów górniczych.
- Oznakowanie niebezpiecznych miejsc tablicami ostrzegawczymi.
- Odpowiednia wysokość skarp i zboczy podczas prowadzenia robót, uzależniona od warunków geologicznych i właściwości skał.
- Zastąpienie stromego zbocza wyrobiska systemem półek.
- Usypywanie skarp luźnego górotworu lub pokruszonej skały pod kątem mniejszym niż 45°.
- Zabezpieczenie i oznakowanie przy górnej i dolnej krawędzi niebezpiecznych odcinków ściany.
- Zakaz urabiania przodka, ociosu lub półki poprzez tworzenie nawisów lub podkopywanie.
- Zabezpieczanie ścian i ociosów za pomocą siatek zabezpieczających.
- Wykonywanie obrywania skał z bezpiecznego miejsca.
- W miarę możliwości wykonywanie obrywania skał od góry do dołu przodka eksploatacyjnego.
- Stosowanie obrywaków o odpowiedniej długości i właściwej konstrukcji.
- Stałe obserwowanie stanu przodka.
- Składowanie nadkładu jedynie w wyznaczonych miejscach, w odległości ponad 3 m od ociosu wyrobiska.
- Stosowanie odpowiednich podpór w celu zapobieżenia zawałowi nawisów skalnych, jeśli podkopywanie przodka jest niezbędne.

ZAGROŻENIE WODNE

- W miarę możliwości likwidacja niepotrzebnych zbiorników wodnych.
- Utrzymywanie filarów ochronnych dla położonych w sąsiedztwie cieków wodnych.
- Regularna kontrola systemu odwadniania wyrobisk.
- Ustalenie sposobu opuszczenia stanowisk pracy na wypadek wystąpienia zagrożenia wodnego.
- O ile to możliwe, zaprojektowanie wyrobiska w taki sposób, by woda spływała w dół, do niżej położonych wyeksploatowanych wyrobisk.
- Odprowadzanie wody w dół skarp do zbiorników; w razie potrzeby można przy zbiornikach zainstalować pompy.

ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PRACAMI TRANSPORTOWYMI

- Wyznaczenie i sporządzenie bezpiecznych przejść dla załogi ponad trasami przenośników.
- Wyposażenie przenośników w zabezpieczenia przed spadaniem urobku.
- Wprowadzenie zakazu przewozu ręcznego wozami w wyrobiskach górniczych o nachyleniu 4%.
- Wprowadzenie łączności i sygnalizacji pomiędzy pracownikami brygad transportowych.
- Określenie rodzajów pojazdów, w których kabinach nie wolno przebywać podczas załadunku.
- Wyposażenie pomostów załadowniczych w zapory zapobiegające stoczeniu się wozów.
- Wprowadzenie obowiązkowego przeglądu lin i mechanizmów kolejki wiszącej na początku każdej zmiany roboczej.

ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z ROBOTAMI STRZAŁOWYMI

- Stosowanie do budowy składu MW materiałów niepalnych lub ogniotrwałych, a także materiałów nieiskrzących.
- Zapewnienie dobrego uziemienia elektrycznego obiektów (jeśli są wykonane z metalu), w których są przechowywane materiały wybuchowe.
- Umieszczenie otworów wentylacyjnych w dolnej i górnej części budynku w celu zapewnienia odpowiedniej wentylacji.
- Odpowiednie oznakowanie tablicami informującymi o zawartości składu.
- Posiadanie odpowiednich zabezpieczeń uniemożliwiających dostanie się do środka osobom niepowołanym.
- Zakaz przechowywania środków inicjujących wybuch i innych środków wybuchowych w jednym składzie, chyba że są one składowane w oddzielnych komorach.
- Uprzątnięcie i oczyszczenie z zarośli, trawy oraz drzew terenu w promieniu 10 m od składu materiałów wybuchowych.
- Wyznaczenie 20-metrowej strefy zakazu składowania innych materiałów palnych (np. benzyny, ON) wokół składu materiałów wybuchowych.
- Zakaz wchodzenia do strefy zagrożenia przez 30 minut od momentu odpalenia.
- Sprawdzanie przodków i zwałowisk urobku pod kątem ewentualnych niewypałów.
- Sprawdzanie drożności, długości i możliwości załadowania materiałem wybuchowym otworów strzałowych.
- Zakaz wciskania środków strzałowych do otworów z użyciem siły.
- Wkładanie środka strzałowego do otworu strzelniczego wyłącznie narzędziami nieiskrzącymi, np. przybijakiem bambusowym.
- Stosowanie jako przybitki piasku w papierowych opakowaniach lub wyrobionej gliny.
- Odstawienie w bezpieczne miejsce niewykorzystanych środków strzałowych tak szybko, jak to jest możliwe, tuż po zakończeniu ładowania.

Gdzie uzyskać dalsze informacje

Skontaktuj się z:

Centralnym Instytutem Ochrony Pracy –
Państwowym Instytutem Badawczym
00-701 Warszawa, ul. Czerniakowska 16

Tel.: 22 623 36 98

Fax: 22 623 36 93

Email: oinip@ciop.pl

Internet: www.ciop.pl

Państwową Inspekcją Pracy

00-926 Warszawa, ul. Krucza 38/42

Tel.: 22 420 37 23

Fax: 22 625 47 70 lub 628 41 13

Email: kancelaria@gip.pl

Internet: www.pip.gov.pl

Centrum Euro Info w Gdańsku

przy Stowarzyszeniu „Wolna Przedsiębiorczość”

ul. Matejki 6

80-232 Gdańsk

Internet: www.euroinfo.gda.pl

lub z centrami informacji europejskiej

Inicjatywa:

<http://hwi.osha.europa.eu>

Gran Vía 33 - 48009 Bilbao - Spain
Tel.: +34 94 479 43 60
Fax: +34 94 479 43 83
E-mail: information@osha.europa.eu

